

Червона С. П.,
*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри статистики,
інформаційних технологій та
математичних методів в економіці;
Національна академія статистики, обліку та аудиту, м. Київ*

**УКРАЇНСЬКА КЛАСИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ІНСТРУМЕНТ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ
УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ У СФЕРІ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

На виконання постанови Кабінету Міністрів України від 04.05.1993 року № 326 «Про Концепцію побудови національної статистики та Державну програму переходу на міжнародну систему обліку і статистики» в Україні було розпочато розроблення 18 національних статистичних класифікацій [1].

Однією зі складових частин національної системи класифікацій є Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД).

ДК 017-98 «Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності» була затверджена наказом Держстандарту України від 02.06.1998 № 459. Потім Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності була затверджена Законом України «Про Митний тариф України» від 19.09.2013 № 584-VII (зі змінами, внесеними згідно із Законами України № 822-VIII від 25.11.2015, ВВР, 2016, № 1, ст.8 № 909-VIII від 24.12.2015, ВВР, 2016, № 5, ст.47 № 1791-VIII від 20.12.2016), а також Законом України «Про Митний тариф України» від 04.06.2020 № 674-IX [2].

Метою створення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності було створення національної багатокільової товарної класифікації, що відповідає б потребам статистичних служб, митних органів, зовнішньоекономічної діяльності, слугувала б збиранню статистичних даних про зовнішньоекономічну діяльність, проведення митного контролю, забезпечувала б виконання робіт з декларування, ліцензування та квотування, регулювання експорту та імпорту товарів державного значення, вивчення кон'юнктури ринку [1].

Оновлена версія УКТЗЕД_2022, яка набула чинності 01.01.2023 року, була затверджена Законом України «Про Митний тариф України» від 19.10.2022 № 2697-IX [2]. Згідно цього закону українська товарна номенклатура приведена у відповідність з сучасною міжнародною.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності базується на міжнародних стандартах, зокрема складена на основі Гармонізованої системи опису та кодування товарів і Комбінованої номенклатури Європейського Союзу [3], та враховує специфіку українського ринку, що дозволяє ефективно взаємодіяти з міжнародними партнерами та регулювати зовнішньоекономічні процеси: на рівні шести знаків УКТЗЕД

відповідає Гармонізованій системі опису та кодування товарів Всесвітньої митної організації (HS-2017), дев'ятий та десятий знаки відповідають деталізації коду товару на національному рівні України [2]. Необхідно також зазначити, що Державною митною службою України на виконання положень статті 68 Митного кодексу України, Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 року № 428 «Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», було затверджено Пояснення до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності [4]. Затверджені Пояснення до УКТЗЕД побудовані на основі Пояснень до Гармонізованої системи опису та кодування товарів 2022 року (Explanatory Notes to the Harmonized commodity description and coding system, Sixth Edition (2022) World Customs Organization) і Пояснень до Комбінованої номенклатури Європейського Союзу (Explanatory Notes to the Combined Nomenclature of the European Union, Official Journal of the European Union, C 119, Volume 62, 29 March 2019), в яких коди товарів актуалізовані відповідно до Комбінованої номенклатури ЄС 2022 року та змін до Пояснень до Комбінованої номенклатури Європейського Союзу, які надруковані до 1 грудня 2022 року в Official Journal of the European Union.

Наразі УКТЗЕД запроваджена в Україні як товарна номенклатура Митного тарифу України й використовується як для здійснення митного оформлення товарів та предметів, що переміщуються через митний кордон України, так і в статистиці зовнішньої торгівлі [2].

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності є важливим інструментом інформаційного забезпечення для:

- систематизації та стандартизації товарів, що виступають предметом обігу в зовнішній торгівлі;
- однозначного розуміння та обміну інформацією між суб'єктами зовнішньоекономічних відносин;
- зменшення бюрократичних перешкод у міжнародній торгівлі та створення сприятливих умов для залучення іноземних інвесторів;
- допомоги в управлінні логістикою, митним контролем та іншими аспектами зовнішньоекономічних відносин;
- ефективного й прозорого контролю за зовнішньоторговельними операціями;
- забезпечення прозорості та стабільності в зовнішньоторговельних відносинах, що сприяє підвищенню довіри міжнародних партнерів до українських товарів та послуг;
- створення ефективних стратегій зовнішньоекономічної політики, що спрямовані на збільшення експорту, диверсифікацію ринків збуту та підвищення іміджу країни на міжнародній арені;
- аналізу та прогнозування зовнішньоекономічних процесів та розвитку міжнародної торгівлі;

- ведення статистики зовнішньої торгівлі, що дозволяє уряду та підприємствам здійснювати моніторинг та аналіз зовнішньоекономічної діяльності країни, а отже й швидше реагувати на зміни на міжнародних ринках.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності відіграє важливу роль у формуванні інформаційної бази для управління зовнішньоекономічною діяльністю та допомагає у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності, таких як розробка стратегій експорту та імпорту, планування логістичних процесів та маркетингових стратегій, що сприяє оптимізації торговельних операцій, зниженню витрат та підвищенню конкурентоспроможності підприємств на міжнародному ринку, гармонізації та взаєморозумінню з іншими країнами у сфері торгівлі, а також є важливим фактором для стабільності та розвитку економіки нашої держави.

Список використаних джерел

1. Парфенцева Н. Міжнародні статистичні класифікації в Україні: Впровадження і використання. К.: Основи. 2000. 351 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
3. Додаток до Закону України «Про Митний тариф України» від 19 жовтня 2022 року № 2697-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697%D0%B0-20#n2>
4. Наказ Державної митної служби України «Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності» від 14 грудня 2022 року № 543. URL: <https://customs.gov.ua/documents/pro-zatverdzhennia-poiasnien-do-ukrayinskoyi-klasifikatsiyi-tovariv-zovnishnoekonomichnoyi-diialnosti-321>